

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Opgericht 1 januari 1881

het nieuwe jaar

Bij de overgang naar 1967 kan worden teruggeblikt op een jaar, dat voor de Vereniging naast een verdere bundeling van krachten tevens een verheugende activiteit in publicaties, niet alleen in eigen Maandblad, maar ook via de dagbladpers, heeft gebracht.

Wat het eerste betreft moge worden gewezen op het toetreden als bestuurslid van de heer J. W. Gosker, landelijk bekend om zijn succesvolle optreden met een parodie: „Parapsychologie in de praktijk”.

Zijn benoeming kan worden gezien als een eerste teken van meer rationele aanpak in de sector van de geestelijke volksgezondheid. Dit wordt geaccentueerd door de instelling van een commissie, die tot taak zal krijgen het bestuur te adviseren in kwesties, de paranormaliteit betreffende. Naast de heer Gosker zullen van deze commissie deel uitmaken onze leden, de heren D. Uitterdijk en H. J. M. van Batenburg, terwijl ook ons bestuurslid, de heer J. Noord, in bepaalde gevallen zonder twijfel zijn steentje zal bijdragen.

De artikelenserie „Beleidsaspecten”, verschenen in ons Maandblad, vond nogal weerklank bij

de landelijke pers, die ook veel aandacht schonk aan het gesprokene in onze ledenvergadering van 26 november j.l. inzake de t.v.-uitzending „Opus 13” en het regeringsbeleid. Een derde punt van behandeling in die vergadering, n.l. over de homoeopathie, is evenmin onopgemerkt gebleven. Van particuliere zijde werden reacties hierop ontvangen. In de eerstvolgende nummers van ons Maandblad zal hierop nader worden ingegaan met het oogmerk eens en vooral duidelijk te stellen waarin onze bezwaren tegen deze vorm van gezondheidsbemoeyenis zijn gelegen. Deze bespiegelingen zullen tevens een gereede aanleiding kunnen vormen om — meer nog dan in het afgelopen jaar — buitenstaanders ervan te doordringen hoezeer het begrip „kwakzalverij”, zoals het tot dusverre is gehuldigd, obsoleet is geworden. Een bezinning op verdieping van inzicht in deze kan niet achterwege blijven, moet zelfs in onze moderne tijd als noodzakelijk worden beschouwd. Het stereotiepe antwoord, dat kwakzalverij is boerenbedrog, oplichting of knoeien met de volksgezondheid, moet worden omgebogen naar de juistere en meer omvattende omschrijving, waarin de kwakzalverij wordt gekwalificeerd als: iedere wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeyenis. Aldus geïnterpreteerd krijgt het begrip een reëler grondslag en daardoor zal onze strijd tegen dit kwaad, dat de volksgezondheid belaagt, beter weerklank kunnen

vinden bij al diegenen, die er nu nog niet-begrijpend tegenover staan. Dit zal één van de fundamentele eisen zijn die we hebben te stellen en wier inlossing we, met nog groter energie dan tot dusverre, hebben na te streven.

Bij de intrede van het nieuwe jaar doen we met kracht een beroep op allen om — ieder naar vermogen — onze strijd tegen de kwakzalverij, dus vóór het welzijn van de volksgezondheid, te steunen en daardoor zo succesvol mogelijk te doen verlopen.

Moge 1967 ook in dit opzicht een voorspoedig jaar worden.

A. P. N. DE GROOT

Dure kwakzalver

DE EINDHOVENSE POLITIE heeft proces-verbaal opgemaakt tegen de 46-jarige Eindhovenenaar W. v. d. M. uit het stadsdeel Tongelre wegens het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst.

De man bleek als kwakzalver een forse praktijk uit te oefenen. De politie kwam op zijn spoor via een Belg, die zich kwam beklagen, omdat hij 2.000 gulden voor een kruidenkuur moest betalen. De kwakzalver zou ook gewerkt hebben met zogenaamde handoplegging.

Hij zou volgens Het Vrije Volk tegen de Belg gezegd hebben: „Als je mijn kruiden niet neemt, ben je binnen twee jaar dood”. Onder de klanten van v. d. M. bevonden zich vooral veel Belgen.

Wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeyenis is KWAKZALVERIJ

Protest kreeg veel publiciteit

HET PROTEST TEGEN de uitzending voor de televisie van het programma Opus 13, waarbij het aanvankelijk werd voorgesteld alsof er paranormale krachten aan het werk waren, heeft heel wat publiciteit ten gevolge gehad. Het in de ledenvergadering van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, door de voorzitter, de heer A. P. N. de Groot uitgesproken protest, kwam in het Algemeen Handelsblad op de voorpagina.

Heel wat journalisten hebben in de daarop volgende dagen dokter De Groot opgezocht. In het vraaggesprek dat volgde kon onze voorzitter het nodige vertellen over de strijd tegen de kwakzalverij. Uitvoerige artikelen zijn hierover gepubliceerd.

Onder de titel „Opus 13 boerenbedrog” schreef Piet van den Ende een uitgebreid vraaggesprek met dokter

De Groot in Het Parool en het Nieuw Utrechts Dagblad. Ook in de bladen van de Ver. Noordhollandse Pers vonden wij een artikel over de strijd tegen de kwakzalverij en meer in het bijzonder over de heer De Groot. Ditzelfde artikel verscheen ook in tal van andere provinciale en regionale bladen, zoals het Nieuwsblad van het Zuiden te Tilburg.

Het dagblad voor de Zaanstreek, De Typhoon, zond eveneens een verslaggever naar de Hilversumse Oranjestraat, waar dokter De Groot woont. Omdat de heer De Groot huisarts is geweest in Wormerveer kent hij de situatie in de Zaanstreek, waar gewaardijde kwakzalvers hun werkterrein hadden en nog hebben, terdege. Wij meenden ook om de persoonlijke gegevens van dit artikel het in dit nummer weer te moeten geven. (Zie bladzijde 3)

GEWRICHTEN SMEREN

VAN EEN FRAAI kwakzalversverhaal maakt de Nieuwe Limburger melding. Zo wordt een bepaalde voedingsolie verkocht onder het mom, dat de olie bijzonder heilzaam zou zijn bij reumatische aandoeningen. Maar dan wel oppassen, dat men de olie niet met koud water gebruikt! Want anders stolt de olie, en vindt zij de weg niet naar de gewrichten. Die moeten immers worden... geolied!

Het bedenken van zogenaamde wetenschappelijke namen en verklaringen voor kwakzalversmiddelen is een winstgevende zaak, verzucht het blad, dat een en ander in zijn damesrubriek „Even uitblazen mevrouw” vermeldde.

De serieuze medicus tekent er bij aan dat er geen bewijs voor hem is gevonden, dat bijzondere voeding invloed zou kunnen hebben op rheuma. Er is zelfs (op enkele onbelangrijke uitzonderingen na) geen enkel bewijs dat reumatische aandoeningen verband houden met de voeding. En waarom zijn er dan rheumalijders die een vermageringsdieet krijgen?

Omdat zij zo zwaar zijn dat hun gewicht de gewrichten te zeer belast. Hun vermageringsdieet zal bestaan uit de algemeen noodzakelijke voedingsbestanddelen, maar uit weinig calorieën.

Men is het er algemeen over eens dat reumapatiënten zich hebben te houden aan een dieet waarin proteïne, calcium, vitamines niet mogen ontbreken. Een dergelijk dieet zal meestal vlees, melk, verse bladgroenten, vers fruit en citrussap bevatten.

Vacupan en de ivoren wachters

„IVOREN WACHTERS” NOEMDE Vestdijk een van zijn romans. De roman van een dichtelijke jongeman, waarvan het gebit bijzonder slecht is. Zo slecht dat een impulsief leraar het vergelijkt met een „afgebrand kerkhof”. Er zijn in ons land heel wat mensen met „afgebrande kerkhoven”, waartoe hun „ivoren wachters” zijn vervallen. Gelukkig loopt het niet met hen allen zo slecht af als met de dichtelijke jongeman uit het boek van Vestdijk. Een enkeling echter zal bij Vacupan belanden om in één keer van alle slechte tanden af te zijn en aan een gebit te worden geholpen.

Waarop speculeren de lieden van Vacupan, die en masse gaan trekken zodat het vaak een heel „bloedbad” wordt? Eenvoudig op de drempelvrees van heel wat mensen, die bang zijn om naar de tandarts te gaan. Een ongelukkige omstandigheid is natuurlijk dat hoewel hun aantal minder wordt, ook al door de invloed van de schooltandverzorging, er toch nog altijd héél wat Nederlanders zijn, die hun gebit niet geregeld laten verzorgen. Het aantal slecht-verzorgde gebitten moet in ons land zelfs groter zijn dan in andere landen.

DOKTER EN KWAK

Onder Lodewijk XIV leefde er in Frankrijk een zekere Bourgignon, die, nadat hij korte tijd bij een dokter had gediend, zich voor dokter uitgaf. Op een keer zei hij tegen zijn vroegere meester: Kijk, aangenomen, dat er U honderd mensen voorbijlopen, hoeveel denkt U dat er bij zijn met de denkende hersenen? Zes of zeven ten hoogste antwoordde de dokter. Laat ons zeggen tien, zei Bourgignon. Dát zijn uw klanten; de rest komt naar mij.

(Met dank aan de inzender, Josmah, Mariaburg, België! Red.)

VACUPAN WEET RECLAME te maken — dat mag de tandarts niet. Vacupan weet het mooi voor te stellen. Het wordt de mensen gemakkelijk gemaakt, ze worden per auto afgehaald om zich aan de snelle behandeling te onderwerpen, trekken en een nieuw gebit in één dag — een wijze van werken, die alle terzake kundigen met kracht zullen verwerpen.

Toch vindt Vacupan, dat al van 1956 in Rotterdam „werkt” nog altijd slachtoffers. Soms zijn zij er in de loop van de jaren, menen wij te weten, in geslaagd om tijdelijk een tandarts aan hun „bedrijf” te verbinden tot „dekking” van hun practijken.

Het jammerlijke van „inrichtingen” als Vacupan en het er mee gelieerde

Evipan is, dat zij nog maar altijd kunnen profiteren van een geestesgesteldheid van een deel van het publiek. Dat deel dat snel zijn „ivoren wachters” kwijt wil en even snel er kunstmatige wachters voor in de plaats wenst te hebben en meent, dat zulk een ingreep zó eenvoudig is. Er zou, dunkt ons, meer aan voorlichting moeten worden gedaan — een voorlichting, die het publiek zou bereiken, dat zich niet aan een geregelde tandheelkundige verzorging onderwerpt. Zal er ooit eens iets aan gedaan kunnen worden voor de televisie? En de dagbladen? Zij hebben medische medewerkers... geen tandheelkundige! Maar men zou de zaak toch eens in het oog moeten houden.

Portret van felle strijder tegen de kwakzalverij

DE TYPHOON, HET Zaanse dagblad, had een gesprek met de voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, de heer A. P. N. de Groot. Dit naar aanleiding van diens bezwaren tegen het televisie-programma van de Vara, Opus 13. De heer De Groot was van 1925 tot 1945 huisarts te Wormerveer. AAN DE VERSLAGGEVER van De Typhoon vertelde hij: „In de Zaanstreek woonde een gevaarlijke, zo niet de gevaarlijkste kwakzalver van ons land. Ik weet dat deze man enige doden op zijn geweten heeft. Trouwens er wonen ook nu nog gevaarlijke kwakzalvers in uw streek”. Wij laten hieronder de verslaggever van De Typhoon aan het woord, voor zijn portret van „oud-Wormerveerse huisarts fel in strijd tegen kwakzalverij”, zoals het relaas is getiteld.

Papje op de plek

DOKTER DE GROOT droeg in 1945 zijn praktijk over aan dokter C. van der Harst. Hij dacht toen nog dat het met de kwakzalverij in ons land zo'n vaart niet liep. Tijdens zijn 20-jarige praktijk had hij tweemaal bewust een geval van kwakzalverij meegemaakt. Hij herinnert zich de gevallen nog goed. „Een Wormerveerse, die t.b.c. in het eindstadium had, is toen bij zo'n zwever geweest. Natuurlijk ging ze dood. Een van mijn andere patiënten, die een abces in de borst had, dacht dat ze kanker had. Ze ging naar het kankervrouwtje van Castricum. Dat legde onder het prevelen van veel hocus-pocus een papje op de plek. Het was verder een kwestie van flink warm houden, waardoor na enige tijd het abces doorbrak. Op zo'n moment slaan de paranormalen zich op de borst en verkondigen luid dat ze wéér een kanker-patiënt het leven hebben gered. De patiënt geeft vol vreugde — voor niet — het meestal enorme bedrag aan de kwakzalver. Twee gevallen in 20 jaar is niet veel. Maar er gaan heel wat mensen stiekem achter je rug om naar zo'n strijker of strijkster. Ik ken gevallen, waarbij mensen doodziek werden na het gebruik van zogenaamde geneesmiddelen.”

Moeilijk te stuiten

WANNEER DOKTER DE GROOT over zijn strijd tegen de kwakzalverij begint, is hij moeilijk te stuiten. Het hoogtepunt van zijn jacht op kwakzalvers kwam nadat hij Wormerveer had verlaten en geneeskundig inspecteur van de provincies Noord-Holland en Utrecht werd. Met voldoening zegt hij dat in zijn district „meer kwakzalvers voor de bijl gingen dan in alle andere negen districten samen. De kwakzalvers waren blij dat ik moest stoppen toen ik 65 werd.”

Het bereiken van die leeftijd betekende niet dat dokter De Groot rustig aan ging doen. Na korte tijd werd hij voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij. Hij is het nog steeds.

De vereniging telt ongeveer 1000 leden, vooral artsen, dierenartsen, apothekers en tandartsen. „U mag natuurlijk geen reclame maken voor onze vereniging. Jammer”.

We hebben, vervolgde de heer De Groot tegen de verslaggever, een paar honderd leden. Het moesten er eigenlijk duizenden zijn om de door mij en anderen gesignaleerde schandalige praktijken te bestrijden. Of er in de Zaanstreek kwakzalvers zijn? Wis en waarachtig! Zelfs een paar zeer gevaarlijke. Een Zaandammer was waarschijnlijk de gevaarlijkste in ons land. Hij heeft tenminste enige doden op zijn geweten.

Typhoon: „Dit is een ernstige beschuldiging. Kunt u uw uitspraak staven met bewijzen?”

Dokter De Groot: „Ik zeg geen dingen die geheel of gedeeltelijk gelogen zijn. Ik kan bewijzen dat de door mij bedoelde man voor zijn „patiënten” bijzonder gevaarlijk was. Hij kan zijn afschuwelijke praktijken niet meer uitoefenen. Maar er lopen in de Zaanstreek nog meer van die dwazen rond.”

Harder aanpakken

DE HEER DE GROOT is van plan „de paranormalen en andere zwevers” nog harder te gaan aanpakken dan voorheen. Dat is moeilijk, want een kwakzalver wordt meestal pas vervolgd wanneer een ontevreden patiënt kwaad wordt en aangifte doet bij de geneeskundige inspectie. Onze zegsman spaart de overheid ook niet „De inspecties doen uit eigen beweging maar weinig tegen de kwakzalverij. Ze zouden er veel meer tegen in moeten gaan.”

Juist wegens zijn strijd tegen paranormalen betreurt hij de uitzendingen van Opus 13. Hij zegt: „Er zijn altijd wel kijkers bij wie iets van zo'n uitzending blijft hangen. Dat is niet erg bij de mensen die met twee benen op de grond staan. Maar het gaat om de

mensen die op de wip zitten. Die zien een tafel dansen. Ze zeggen: er moet toch iets zijn. Het is een klein duwtje, maar net genoeg om naar de kwakzalver te gaan. Men moet tijdens de uitzendingen duidelijk zeggen dat het trucs zijn en niet schermen met woorden als dit was een zogenaamd paranormaal verschijnsel.”

Dokter De Groot zegt het geheim van de dansende tafel uit Opus 13 en andere op de televisie getoonde „wonderen” te kennen. Hij verraadt de geheimen nog niet, omdat het hem juist voorkomt dat de betrokkenen dat doen. „Ik wil strijden met open vizier. Het zou daarom onjuist zijn nu al te zeggen wat de mop van de dansende tafel is. Maar uit volgende uitzendingen moet wel blijken dat het om trucs gaat. Wanneer men het niet doet kan ik altijd nog zeggen hoe het in elkaar zit.”

Dokter De Groot heeft inmiddels met de V.A.R.A. contact opgenomen over het televisieprogramma. Hij vecht („vechten is het juiste woord”) ook tegen de Utrechtse para-psycholoog prof. dr. Tenhaeff en paragnost Gerard Croiset, omdat naar zijn mening hun acties een nadeel voor de volksgezondheid betekenen. Prof. dr. Tenhaeff heeft ook kritiek op Opus 13 geleverd, maar anders dan dokter De Groot. Hij wil een serieuze benadering van de para-psychologische verschijnselen.

Met veel tam-tam

DOKTER DE GROOT: „Tenhaeff en Croiset praten maar wat. Croiset is met veel tam-tam uit Amerika en Australië terug. Hij geeft altijd algemene „aanwijzingen” zoals „ik zie iets bij een strand, huizen, schoorstenen”. Dat zijn geen aanwijzingen, maar dat is zijn mening. Het publiek hoort dat Croiset „aanwijzingen” heeft gegeven en men denkt net als bij Opus 13: „Zie je wel, daar zit toch wel iets in. Dat is niet zo. Croiset is opgejaagd door het gedonderjaag van Tenhaeff.” Dokter De Groot steekt niet onder stoelen of banken dat hij twijfelt aan de wetenschappelijke integriteit van prof. dr. Tenhaeff.

Ernstige bezwaren heeft dokter De Groot ook tegen de wijze waarop kranten, radio en televisie melding maken van het optreden van helderzienden. „Artikelen over spiritisten worden altijd goed gelezen. De krant publiceert een verslag, schrijft dat die en die zijn uitgenodigd om licht in een duistere

● **Drie**
● **kraaltjes**
● **om de hals**

EEN SNOERTJE VAN drie kralen, uitgevonden door geleerde mannen, zou, wanneer kinderen dat snoertje om de hals droegen, er toe leiden, dat tanden en kiezen spoediger en met „minder smerte” uitkwamen. Stuipen en ziekten, die er mee gepaard gingen, werden grotelijks verhoed of weggenomen door de kralen. Ook zou er een kraal zijn, die de vrouwen tussen de borsten dragen, waardoor het Zog vermeerderd, verbeterd en vloeibaarder wordt.

Deze zaken werden in 1794, zo lezen wij in de Goudse Courant, geadverteerd. Het begon heel fraai: „In hoe verre het tedere Menschdom, in hun vroege smart, word te hulp gekomen, door de MIDDELEN, uitgevonden door een Gezelschap van GELEERDE MANNEN, in 't Jaar 1789 in 't Publyk gebragt, is reeds te bekend, om daar eenige aanpryzyng van te doen: alleenlyk, dat die zyn Drie gemaakte KRAALEN aan een Groenen Draad . . .”

De kosten van deze middelen, „yder met een Gedrukt bericht,” bedroegen eene Gulden. Er volgde dan in de advertentie een reeks van adressen in den lande, boekhandelaren, maar ook chirurgijns en apothekers. Tenslotte werd er nog melding gemaakt van beproefde middelen, zijnde een pakje kruiden tegen waterzucht en om het water te lozen, een dito tegen witte vloed en lende pijn, een dito tegen pijn in 't hoofd en binnenkoorts. Prijs twaalf stuivers.

IN 1800 WERDEN overheidsmaatregelen getroffen tegen dit soort zaken. Het uitvoerend bewind van de Bataafse republiek gelastte alle gemeentebesturen om de nodige voorzieningen te treffen:

1e dat niemand onder hun ressort zich vermete om enigerhande geheime geneesmiddelen, door het doen aanplakken of distribueren van biljetten aan te kondigen, veel min te verkopen, of door voorgewende geheimzinnige geneeswijzen, uit de

lichtgelovigheid der ingezetenen een eerloos gewin te zoeken.

2e dat aan alle courantiere in hun ressort belet en verboden worde om door middel hunner nieuwspapieren de kwakzalverij en het debiet van geheime geneesmiddelen te bevorderen, en speciaal, om enige advertentien van genezing van ziekten en gebreken of van geheime geneesmiddelen in hun couranten te plaatsen zonder autorisatie van het Agentschap van Nationale Opvoeding of van zodanige collegiën of personen als daartoe door den Agent mochten worden gautoriseerd.

(Onder ressort moet worden verstaan het gebied van de gemeente; Agentschap van Nationale Opvoeding is het departement van onderwijs; met Agent is de minister bedoeld’.

Of de aanschrijving veel geholpen heeft? Een jaar later werd er nog eens met klem op nalevingen van het besluit aangedrongen. Maar, weet de schrijver in de Goudse Courant, het stadsbestuur van Gouda reageerde lauw. De aanschrijving werd voor notificatie (kennisgeving) aangenomen.

Dikke Gerda viel 26 pond af

WEER EEN NIEUW aanbod om slank te worden. Natuurlijk zonder de huisarts er in te kennen. Grote advertenties in de damesbladen van „Reina Christina”. In zes weken kunt u nú spelenderwijs slank worden, zo belooft men. Hélène viel in 6 weken 29 pond af, Barbara 17 pond. Gerda bij een foto van dikke Gerda: Wat was ik toen een lelijk schepseltje. Maar nu moet U eens opletten hoe ik veranderd ben. (Winst: 26 pond) En dat alles door de succes-cursus van Reina Christina. Ellen, die 19 pond verloor in zes weken tijds verklaart: Mijn huid is nu teer en zacht, mijn haar heeft weer een stralende glans, ik ben gelukkig, gezond — een heel ander meisje. En 19 pond afgevallen.

De Consumentenbond heeft enige aandacht geschonken aan „Regina Christina”, die in de Consumentengids

PORTRET

VERVOLG VAN BLZ. 3

zaak te brengen. Wanneer er zogenaamd succes is geboekt hoort of leest men dat ook, Maar bijna nooit hoort of leest men dat de genoemden er volledig naast zaten.”

„Gelovige mensen zijn in het algemeen door hun instelling gemakkelijker vatbaar voor de handelingen van Croiset en anderen dan mensen die geen geloof hebben”, meent dokter De Groot. „Steun van een pastoor of dominee kan bij ziekte bijzonder belangrijk zijn. Maar het waarschuwen van een geestelijke mag nooit het enige zijn wat men voor een zieke doet. Toch leert de praktijk dat deze gevallen zich nog steeds voordoen.”

Taak van de overheid

AAN HET SLOT komt het gesprek op het verschijnsel van de gebedsgenezing. De heer De Groot noemt het een voorbeeld van boerenbedrog. Hij wil paal en perk stellen aan advertenties die onverantwoord slikken van aspirine en andere „onschuldige” middelen bevorderen. Hij meent dat medicijnen uitsluitend in de vakpers moeten worden aangeprezen.

De heer De Groot zei aan het einde van het gesprek het leuk gevonden te hebben met iemand uit de Zaanstreek te hebben gesproken. Dat kwam de laatste jaren nog maar zelden voor. Maar hij besluit toch weer met een opmerking over die kwakzalverij: „Vergeet u vooral niet te vermelden dat de overheid goed, onpartijdig en vooral snel tegen de schandalige praktijken met soms verschrikkelijke gevolgen, moet optreden.”

„een ondernemende zakenvrouw” wordt genoemd. Conclusie van de Consumentengids:

„In wezen brengt deze cursus niet veel nieuws. Ze is echter wel zeer duur (ca. f 150,—) en het tussentijds opzeggen gaat minder makkelijk dan de oppervlakkige lezer denkt. De adressen van de cursisten worden tevens gebruikt voor aanbiedingen die niets met de cursus als zodanig uitstaande hebben.”

Bestuur van de Vereniging tegen Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerends, Tandarts te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmid, Kantonsrechter te Haarlem; J. J. Aukema, Dierenarts te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, Rechter te Arnhem; J. E. Buijer, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. van Baak, Dermatoloog te Utrecht; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; mej. drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. Noord te Amsterdam en M. Paulissen te Voorburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 7.50 voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2.50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, A'dam-Z. Postgiro van de Ver. 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRIJKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbetaling f 7.50 voor studenten, verpleegsters, arts- tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2.50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.